

Lausunto

12.12.2022

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/32728/2022

Lausuntopyyntönne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lappeenrannan Energia Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi.

Lappeenrannan Energia on Lappeenrannan kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Lappeenrannan Energia tuottaa ja myy vesi- ja energiapalveluita sekä hallinnoi ja kehittää jakeluverkoja. Panostamme vahvasti kestävään tulevaisuuteen ja tavoitteenamme on olla hiilineutraali vuonna 2026. Hiilineutraaliuden saavuttaminen edellyttää vahvoja investointeja sekä lämmön että sähkön tuotannossa uusiutuviin ja päästöttömiin tuotantomuotoihin.

Lappeenrannan Energia – konsernin sähköliiketoimintaan liittyvät palvelut tuotetaan osaltaan osakkuusyhtiöidemme kautta. Sähkön vähittäismyynnissä Lappeenrannan Energia on osaomistajana Väre Oy:ssä ja sähkön tuotanto tapahtuu Lappeenrannan Energia osaomistamien Kaukaan Voima Oy:n ja Suomen Hyötytuuli Oy:n kautta. Sekä Kaukaan Voima Oy että Suomen Hyötytuuli Oy ovat ns. Mankala – periaatteella toimivia tuotantoyhtiöitä.

Lappeenrannan Energia kannattaa pääosin Energiakaupungit Ry:n lausunnossaan nostamia asioita ja esittää omina muutos- / kehitysehdotuksinaan seuraavia huomioita:

1. Energian tuotannon tuottokatto tulisi toteuttaa EU asetuksen mukaisesti niin että tuotto rajataan 180 €/MWh ylittävälle sähkön markkinahinnoille ja lisäksi se rajataan ajalle 1.1.-30.6.2023. Tuoton määrittämisessä huomioidaan sähköjohdannaisten ja muiden myyntisitoumusten vaikutus.
2. Tuottoja lisäverotetaan vain, mikäli omistaja nostaa tuottoja ulos yhtiöstä osinkoina. Mikäli yhtiö investoi pääomia sähkön tuotantokapasiteetin kasvattamiseen, ei sitä osaa tuotoista lisäveroteta. Tämä kannustaa poistamaan korkeiden sähkön hintojen aiheuttajaa eli sähkön tuotantokapasiteetin alijäämää.
3. Mikäli Valtiovarainministeriö aikoo toteuttaa luonnoksessa kuvatun kaltaisen mallin, jossa pääoman tuottoa verotetaan, tulisi tuoton mittarina käyttää sijoitetun pääoman tuottoa huomioiden myös osakkuusyhtiöiden sijoittaman pääoman. Tai vastaavasti lisäveroprosenttia tulisi merkittävästi alentaa nykytasosta.

Hallituksen esityksen sanotaan osaltaan toteuttavan EU-hätäasetuksen tavoitetta rajoittaa inframarginaalisten sähkön tuotantomuotojen saamaa sähkönhintaa tasolle 180 €/MWh ja kerätyllä tuotolla auttaa kuluttajia ja pk-yrityksiä selviämään kohonneista sähkökustannuksista.

Esitetyssä muodossaan lakiesityksen nähdään rajoittavan tuotto selvästi alhaisemmalle tasolle, joka on sähkömarkkinoiden riskitaso huomioiden selvästi kohtuullisen tason alapuolella. Oman pääoman tuotto ei mittarina kuvasta sähköntuotantoinvestointien todellista tuottotasoa. Oman pääoman tuottoa on mahdollista kohottaa velkavipua lisäämällä, mutta tämä myös lisää investointien riskitasoa merkittävästi, koska myös vieraan pääoman kustannukset ja lyhennykset tulisi saada investoinnilla katetuksi. Oman pääoman 5% tuoton ylittävien investointien lisäverottaminen johtaa tilanteeseen, jossa erilaiset yhtiöiden pääomarakenteet johtavat erityyppiseen kohteluun lisävoittoveroa kerätessä.

Lisävoittoveron kerääminen ei auta korjaamaan sähkömarkkinoiden poikkeuksellisen korkean hintatason aiheuttajaa eli kotimaisen sähköntuotantokapasiteetin alijäämää, vaan itseasiassa se saattaa pahentaa tilannetta. Ne yhtiöt (eli nykyiset sähköntuottajat), jotka olisivat kyvykkäitä sähköntuotantoinvestointeja tekemään, tekevät niitä vähemmän, kun investointeihin käytettävissä oleva rahamäärä pienenee.

Lappeenrannan Energia on sitoutunut merkittävään investointiohjelmaan, jolla vähennetään yhtiömme ja samalla Suomen riippuvuutta fossiilisesta energiasta. Yhtiömme on investoimassa tuulivoimaan, uusiutuvaan lämmöntuotantoon sekä sähkö- ja lämpösektorien sektori-integraatiota mahdollistaviin sähköisiin lämmöntuotantoratkaisuihin sekä kaukolämpövarastoon. Vuonna 2023 investointimme hiilineutraaliin sähkön ja lämmöntuotantoon tulevat merkittävästi ylittämään sähkö- ja lämpöliiketoiminnasta saamamme tuotot lyhyellä aikavälillä. Yhtiömme kokonaiskassavirta edellyttää vierasta pääomaa investointien rahoittamiseksi ja mikäli lisävoittovero tullaan nykymuodossaan toteuttamaan, kasvaa rahoitustarpeemme lisävoittoveron verran. Tämä johtaisi mahdollisesti siihen, että joudumme viivästyttämään osaa hiilineutraalin energiantuotannon hankkeista lisävoittoveron vuoksi.

Toiseksi sähköntuotannon lisävoittoveroa on tarkasteltava omaisuuden suojan näkökulmasta. Sähkön tuotantoliiketoiminta on vapaasti kilpailtua ja kenellä tahansa on ollut historiassa mahdollisuus investoida uusiutuvaan sähkön tuotantoon ja muun muassa sähkön ja lämmön yhteistuotantoon. Aiempina vuosina sähkön hinta on ollut Suomessa niin alhaisella tasolla, että

sähkön tuotannosta saatava hinta ei ole ylittänyt tuotannon omakustannushintaa. Näinä vuosina kyseiset voimalaitokset ovat saaneet merkittävän osan tuotoistaan lämmön tuotannosta. Viime aikoina lämmön tuotannon polttoaineisiin on kohdistunut merkittäviä kustannusnousuja, joita on helpottanut yhteistuotantosähköstä saatu parempi hinta. Mikäli yhteistuotantosähköstä saatavasta tuotosta leikattaisiin lisäverolla merkittävä osa, asettaa se erilaisia lämmöntuotantoratkaisuja tehneet yhtiöt eriarvoiseen asemaan.

Viimeiseksi nostettakoon esille suomalaisen energiasektorin vuosikymmeniä jatkunut vastuullinen toiminta, jossa merkittävä osa liiketoiminnan tuotoista on kohdistettu puhtaan sähkön ja lämmöntuotannon mahdollistamiseen. Yhtiöt ovat vastuullisia toimijoita ja haluavat tehdä toiminnallaan kestävämpää tulevaisuutta ja olla osa ratkaisua ilmastonmuutoksen torjunnassa. Energia-ala on ollut merkittävimpiä investoijia Suomessa jo vuosikymmenien ajan ja tämä näkökulma meinaa yhtiöiden toiminnan tarkastelussa tällä hetkellä unohtua. Energiakriisi johtuu merkittävimmin Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan sekä Venäjän vastuuttomista toimista Euroopan energiamarkkinoilla sekä EUn niitä vastaan asettamista vastapakotteista.

Energiakriisi on jo osaltaan kasvattanut toimintaympäristön riskejä huomattavasti ja poukkoileva ja muiden EU maiden linjasta poikkeava verosääntely ovat omiaan lisäämään epävarmuutta energiamarkkinoilla. On selvää, että ala kaipaavaa vakaata sääntelyä ja ennustettavaa toimintaympäristöä mahdollistamaan tulevaisuuden investointeja ilmastonmuutoksen hidastamiseksi.

Toistamme vielä lopuksi yhteenvetona kehitysehdotuksemme. Lappeenrannan Energia kannattaa pääosin Energiakaupungit Ry:n lausunnossaan nostamia asioita ja esittää omina muutos- / kehitysehdotuksinaan seuraavia huomioita:

1. Energian tuotannon tuottokatto tulisi toteuttaa EU asetuksen mukaisesti niin että tuotto rajataan 180 €/MWh ylittävälle sähkön markkinahinnoille ja lisäksi se rajataan ajalle 1.1.-30.6.2023. Tuoton määrittämisessä huomioidaan sähköjohdannaisten ja muiden myyntisitoumusten vaikutus.
2. Tuottoja lisäverotetaan vain, mikäli omistaja nostaa tuottoja ulos yhtiöstä osinkoina. Mikäli yhtiö investoi pääomia sähkön tuotantokapasiteetin kasvattamiseen, ei sitä osaa tuotoista lisäveroteta. Tämä kannustaa poistamaan korkeiden sähkön hintojen aiheuttajaa eli sähkön tuotantokapasiteetin alijäämää.
3. Mikäli Valtiovarainministeriö aikoo toteuttaa luonnoksessa kuvatun kaltaisen mallin, jossa pääoman tuottoa verotetaan, tulisi tuoton mittarina käyttää sijoitetun pääoman tuottoa huomioiden myös osakkuusyhtiöiden sijoittaman pääoman. Tai vastaavasti lisäveroprosenttia tulisi merkittävästi alentaa nykytasosta.

Vihreä siirtymä ja erityisesti tuulivoiman merkittävä lisärakentaminen yhdistettynä vetytalouden luomaan talouskasvun potentiaaliin tulisi nähdä Suomen kannalta mahdollisuutena luoda uudenlaista energialiiketoimintaa. Näin ollen energiantuotantoinvestointien kiihdyttämistä tulisi mahdollistaa niiden hidastamisen sijaan. Lyhyellä tähtäimellä Suomessakin on haastava tilanne, mutta näköpiirissä on, että Suomen kilpailukyky energiantensiiviselle teollisuudelle sekä mm. vetytaloudelle ja P2X – laitoksille on kehittymässä hyvään suuntaan. Tämän takia tulisi varmistaa, että sääntelyn epävarmuudet eivät hidasta Suomeen suunnitteilla olevien sähköntuotantoinvestointien toteuttamista. Päinvastoin Suomen houkuttelevuutta investointikohteena tulisi parantaa vakaalla ja ennakoitavalla sääntelyllä.

Kunnioittavasti,

Arto Nikkanen

toimitusjohtaja

Lappeenrannan Energia Oy

Nikkanen Arto
Lappeenrannan Energia Oy